

**Sistema d'indicadors de turisme per a la gestió sostenible
de les destinacions de la província de Barcelona**

SEIT

(Sistema Europeu d'Indicadors Turístics)

1a Edició (2015)

En col·laboració de:

INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

En què consisteix el projecte?

El projecte és fruit de la **col·laboració entre la Diputació de Barcelona i la Universitat de Barcelona**, a través del grup de recerca consolidat d'anàlisi territorial i desenvolupament regional (ANTERRIT), per a disposar d'un **sistema d'indicadors (SEIT) i un índex (ISOST) que permetin mesurar i comparar l'evolució de l'activitat turística** a les nostres destinacions.

Els objectius que es plantegen són disposar d'una eina útil i pràctica per **millorar l'eficiència dels processos de gestió** territorial (local i comarcal) del turisme, aportar un **anàlisi de la realitat** territorial-turística de les destinacions de la província de Barcelona, aportar una **caracterització específica de les destinacions** turístiques considerant els principis de sostenibilitat, i generar coneixement per facilitar la presa de decisions en la gestió del turisme orientades a la **millora de la sostenibilitat** en les destinacions i empreses turístiques.

L'àmbit d'aplicació del projecte són **35 destinacions**: les 10 comarques de la demarcació, sense comptar el Barcelonès, per la seva especificitat; els 11 municipis capitals de comarca i altres 15 municipis representatius dels entorns bàsics (litoral, interior i muntanya).

QUÈ ÉS EL SEIT?

El SEIT és un **Sistema Europeu d'Indicadors Turístics** creat per la Comissió Europea per a guiar les destinacions en la **millora de la seva sostenibilitat**. El principal objectiu és contribuir a millorar la gestió sostenible proporcionant una eina útil i d'ús senzill. Això ha de permetre a les parts interessades mesurar i controlar els seus processos de gestió de la sostenibilitat així com **compartir i confrontar els seus progressos i resultats futurs** i sotmetre'ls a una avaluació comparativa. El principi bàsic del SEIT és que la responsabilitat, l'apropiació i la presa de decisions relatives a la destinació es comparteixin.

La iniciativa, posada en marxa l'abril del 2013, es troba en fase experimental. El primer grup de destinacions participants com a prova pilot va acabar la seva primera etapa d'implantació a l'abril de 2014 i ja disposen dels primers resultats. **En el segon grup pilot** (de tres grups pilot contemplats fins al 2015) **participa la Diputació de Barcelona** (les 35 destinacions objectes d'aquest projecte) juntament amb altres 106 ens turístics europeus regionals, provincials i d'àmbit local.

El SEIT consta d'un total de **27 indicadors bàsics** que han d'aportar dades per facilitar la **presa de decisions**. Està orientat explícitament a la gestió i es formalitza/materialitza en un programa-aplicació informàtica.

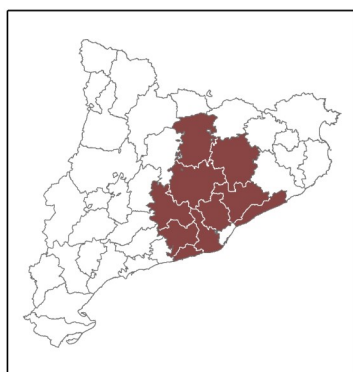
INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

SELECCIÓ DELS CASOS D'ESTUDI

El sistema d'indicadors s'aplica a dos nivells territorials: el municipi i la comarca. Concretament a 25 municipis seleccionats per ser turístics o per ser capital de comarca, i les 10 comarques de la província de Barcelona. Mentre que les comarques i les seves capitals són casos d'estudi prefixats per la seva condició com a àmbits polític-administratius, la resta de municipis s'han escollit pel seu caràcter turístic, condició que determina la seva estructura territorial i impregna la seva estructura productiva i social. Alhora s'ha vetllat per disposar de casos d'estudi representatius de diferents entorns geogràfics per la qual cosa, i tenint en compte els atributs diferencials del territori de la província de Barcelona, s'han escollit municipis turístics de litoral, muntanya i interior.

Les destinacions de Barcelona i Barcelonès queden excloses de l'univers escollit per evitar distorsions estadístiques, per la magnitud d'ambdues destinacions, que desnaturalitzarien els resultats finals.

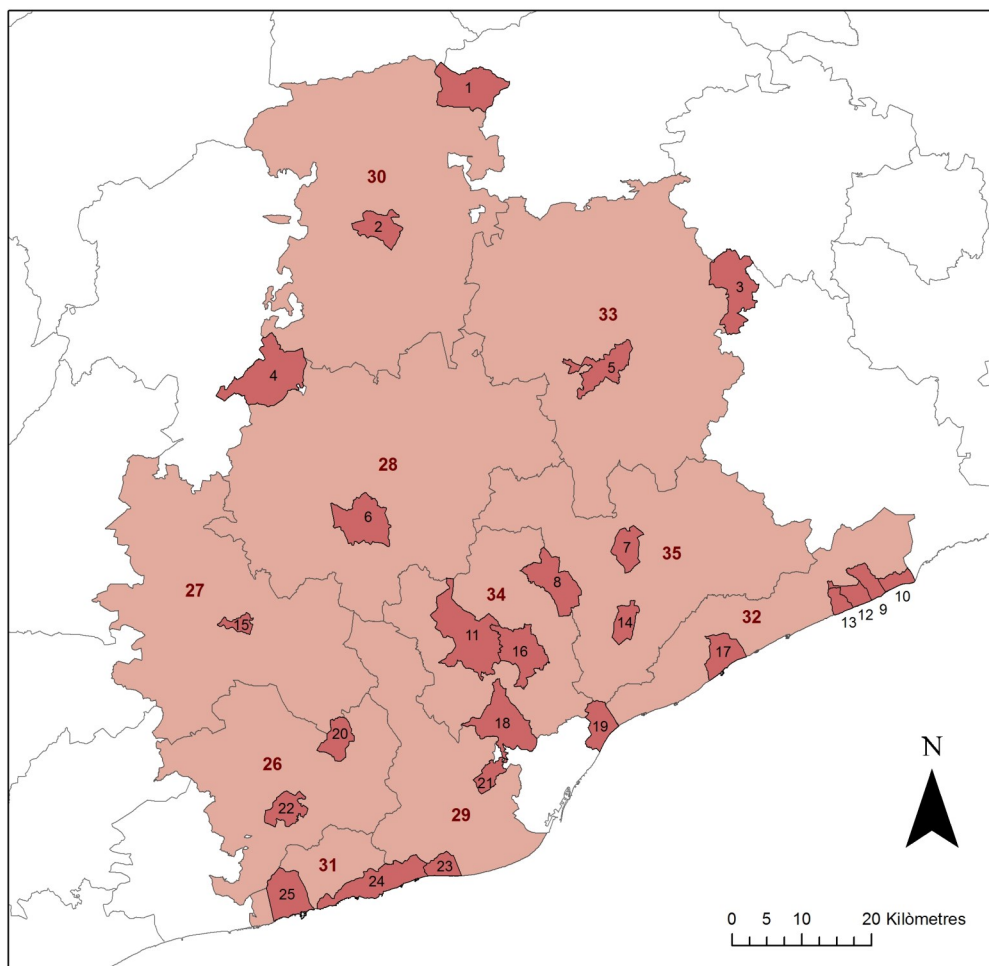
LOCALITZACIÓ DELS CASOS D'ESTUDI

Casos d'estudi

■ Municipis ■ Comarques

1 Castellar de n'Hug	26 Alt Penedès
2 Berga	27 Anoia
3 Rupit i Pruit	28 Bages
4 Cardona	29 Baix Llobregat
5 Vic	30 Berguedà
6 Manresa	31 Garraf
7 La Garriga	32 Maresme
8 Caldes de Montbui	33 Osona
9 Santa Susanna	34 Vallés Occidental
10 Malgrat de Mar	35 Vallés Oriental
11 Terrassa	
12 Pineda de Mar	
13 Calella	
14 Granollers	
15 Igualada	
16 Sabadell	
17 Mataró	
18 Sant Cugat del Vallès	
19 Badalona	
20 Sant Sadurn d'Anoia	
21 Sant Feliu de Llobregat	
22 Vilafranca del Penedès	
23 Castelldefels	
24 Sitges	
25 Vilanova i la Geltrú	

INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

METODOLOGIA

SEIT (Sistema Europeu d'Indicadors Turístics)

El SEIT consta en 27 indicadors bàsics que s'organitzen en 4 seccions segons la qualitat dels mateixos.

ID	Indicador
Secció A: Indicadors de gestió de destinacions	
13	% destinacions amb estratègia/pla d'acció de turisme sostenible, amb un seguiment, i el control del desenvolupament i avaluació
14	% d'establiments turístics en la destinació amb una certificació voluntària/etiquetatge de mesures ambientals/qualitat i/o RSE
15	% de visitants que estan satisfets amb la seva experiència general en la destinació
16	% de visitants que són coneixedors dels esforços de la destinació en matèria de sostenibilitat ambiental
Secció B: Indicadors de valor econòmic	
17	Núm. de pernoctacions de turistes per mes
18	Despesa diària per turista (allotjament, aliments i begudes, altres serveis)
19	Estada mitjana dels turistes (nits)
20	Taxa d'ocupació en allotjaments turístics comercialitzables al mes
21	% d'ocupació en el sector turístic respecte el total d'ocupació
22	% d'empreses turístiques inspeccionades per seguretat contra incendis en l'últim any
23	% d'empreses turístiques que prenen mesures per adquirir béns i serveis locals, sostenibles i justos
Secció C: Indicadors d'impacte social i cultural	
24	Núm. de turistes per cada 100 habitants
25	% d'homes i dones ocupats en el sector turístic
26	% d'allotjament comercial amb habitacions adaptades per a persones amb discapacitat i/o que participin en programes d'accessibilitat
27	% d'atractius per visitants que siguin accessibles a persones amb discapacitat i/o participació en programes d'accessibilitat
28	% de destinacions amb política o pla que protegeixi el patrimoni cultural
Secció D: Indicadors d'impacte ambiental	
29	% de turistes i visitants d'un dia segons mitjans de transport per arribar a la destinació (públic/privat i tipus)
30	Promig de viatge (km) dels turistes cap i des de casa o des de la destinació anterior a la destinació actual
31	% d'empreses turístiques que participen en programes de mitigació del canvi climàtic i respostes i accions d'adaptació
32	Volum de residus generats (Kg per habitant per any o per mes)
33	Volum de residus reciclats (per cent o per habitant per any)
34	% d'aigües residuals tractades com a mínim a nivell secundari abans de la descàrrega
35	Consum d'aigua per turista i nit en comparació amb consum general d'aigua de la població per persona i nit
36	Consum d'energia per turista i nit en comparació amb consum general d'energia de la població per persona i nit
37	% de destinació protegida
38	La destinació compta amb polítiques que requereixen de les empreses turístiques per a minimitzar la llum i la contaminació acústica
39	Nivell de contaminació per 100 ml (Enterococs intestinals, Escherichia coli)

INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

Glossari dels indicadors (1/3)

Tot seguit es presenta el llistat dels indicadors aplicats en les destinacions de la província de Barcelona, i es desglossa el seu significat estadístic (càlcul) i conceptual (interès de l'indicador en la gestió de la sostenibilitat).

ID	Indicador	Avaluació suggerida	Interès de l'indicador
13	Percentatge de destinacions amb estratègia/pla d'acció de turisme, amb seguiment, i control del desenvolupament i avaluació	% de destinacions amb estratègia/pla d'acció de turisme	La disposició d'una planificació en turisme indica la intenció política d'avançar cap a una pràctica millor integrada en el territori, i dota la destinació d'eines per aconseguir-ho
14	Percentatge d'establiments turístics en la destinació amb una certificació voluntària/etiquetatge de mesures ambientals/qualitat i/o RSE	% empreses/establiments turístics certificats	L'adquisició d'aquestes certificacions indica la voluntat dels agents turístics per millorar la gestió ambiental i fomentar la responsabilitat social en el turisme en general
15	Percentatge de visitants que estan satisfets amb la seva experiència general en la destinació	% de visitants satisfets	La satisfacció dels visitants indica la probabilitat de retorn a la destinació i la promoció informal de la mateixa
16	Percentatge de visitants que són coneixedors dels esforços de la destinació en matèria de sostenibilitat ambiental	% de visitants coneixedors de l'esforç en sostenibilitat ambiental	Identifica la imatge que el turista té de la destinació i la seva sostenibilitat i alhora valora l'eficàcia de la comunicació que es fa sobre qüestions de sostenibilitat i fites assolides en aquest àmbit
17	Núm. de pernoctacions de turistes per mes	Mitjana anual de núm. pernoctacions de turistes	El volum de pernoctacions determina la sostenibilitat econòmica de les destinacions
18	Despesa diària per turista (allotjament, aliments i begudes, altres serveis)	Euros/turista i dia	Els ingressos directes que suposen els turistes en una destinació indiquen l'eficiència econòmica de la mateixa
19	Estada mitjana dels turistes (nits)	Mitjana anual de dies d'estada dels turistes	L'estada dels turistes en una destinació té relació amb el benefici de la comercialització i venda i l'impacte econòmic en les empreses turístiques
20	Taxa d'ocupació en allotjaments turístics comercialitzables al mes	Mitjana anual de % d'ocupació al mes en establiments d'allotjament turístic (hotel, càmpings i turisme rural)	L'ocupació mensual dels allotjaments turístics indica l'estacionalitat de l'activitat a la destinació, i té relació amb la distribució diferencial dels beneficis al llarg de l'any
21	Percentatge d'ocupació en el sector turístic respecte el total d'ocupació	% d'ocupats directament en el sector turístic	Identifica la creació de llocs de treball vinculats al sector turístic
22	Percentatge d'empreses turístiques inspeccionades per la seguretat contra incendis en l'últim any	% empreses turístiques inspeccionades	La inspecció d'empreses indica la regulació del risc per a la seguretat del visitant
23	Percentatge d'empreses turístiques que prenen mesures per adquirir béns i serveis locals, sostenibles i justos	% d'empreses responsables	Identifica connexions locals de comerç just i indica l'impacte econòmic del turisme en la mateixa destinació

INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

Glossari dels indicadors (2/3)

ID	Indicador	Avaluació suggerida	Interès de l'indicador
24	Núm. de turistes per cada 100 habitants	(turistes/població censada)*100	El flux de turistes en relació a la població censada pot influir en els nivells de satisfacció/tolerància dels residents
25	Percentatge de dones del total d'ocupats en el sector turístic	% de dones del total d'ocupats en el sector turístic	Identifica el nivell d'igualtat d'oportunitats en l'accés a llocs de treball en el sector turístic
26	Percentatge d'allotjament comercial amb habitacions adaptades per a persones amb discapacitat i/o que participin en programes d'accessibilitat	% d'allotjaments adaptats per discapacitats	L'oferta d'allotjament turístic adaptat per a persones amb discapacitats promou un model turístic inclusiu
27	Percentatge d'atractius per visitants que siguin accessibles a persones amb discapacitat i/o participació en programes d'accessibilitat	% d'atractius turístics adaptats per discapacitats	L'oferta de productes turístics accessibles per a persones amb discapacitats promou un model turístic inclusiu
28	Percentatge de destinacions amb política o pla que protegeixi el patrimoni cultural	% de destinacions amb instrument de protecció cultural	La protecció cultural ha de garantir el caràcter diferencial d'una destinació, i alhora és vital per a promoure el sentiment de pertinença i orgull dels residents
29	Percentatge turistes i visitants que arriben en cotxe a la destinació	% de turistes que arriben en cotxe	El desplaçament per arribar a la destinació té associat unes emissions d'efecte hivernacle i contaminació atmosfèrica diferents en funció del mitjà de transport utilitzat
30	Promig de viatge (km) dels turistes cap i des de casa o des de la destinació anterior a la destinació actual	Mitjana de Km recorreguts per arribar a la destinació	La distància recorreguda per arribar a la destinació té relació amb la quantitat de gasos d'efecte hivernacle i la contaminació atmosfèrica produïda pels mitjans de transports utilitzats
31	Percentatge d'empreses turístiques que participen en programes de mitigació del canvi climàtic (compensació de CO2, reducció de consum, etc) i respostes i accions d'adaptació	% empreses turístiques amb programes de mitigació del canvi climàtic	Identifica la conscienciació sobre el canvi climàtic en la planificació i gestió del turisme
32	Volum de residus generats	Kg de residus anuals/habitant	La producció de residus indica la manera de consumir recursos en un àmbit determinat
33	Volum de residus reciclats	% de residus reciclats	El reciclatge de materials suposa que part del que era residu pot tornar a entrar en el procés de producció tot reduint el consum de recursos
34	Percentatge d'aigües residuals tractades com a mínim a nivell secundari abans de la descàrrega	% aigües residuals tractades	El tractament correcte de les aigües residuals minimitza potencials problemes mediambientals i sanitaris greus

INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

Glossari dels indicadors (3/3)

ID	Indicador	Avaluació suggerida	Interès de l'indicador
35	Consum d'aigua per turista i nit en comparació amb consum general d'aigua de la població per persona i nit	Litres d'aigua/dia consumits de més per un turista respecte un resident	Identifica els diferents hàbits de consum d'aigua entre un turista i resident i, per tant, l'estrès hídric associat a la demanda turística
36	Consum d'energia per turista i nit en comparació amb consum general d'energia de la població per persona i nit	Kw energia/dia consumida de més per un turista respecte un resident	Identifica els diferents hàbits de consum d'energia entre un turista i resident i, per tant, l'estrès energètic associat a la demanda turística
37	Percentatge de destinació protegida	% de superfície PEIN en la destinació	La protecció d'espais naturals ha de garantir la biodiversitat del territori i, a la vegada, fomentar un model turístic sostenible
38	Destinació compta amb polítiques que requereixen de les empreses turístiques per minimitzar la llum i la contaminació acústica	Valoració (sí o no)	L'aplicació de polítiques per minimitzar la llum i la contaminació acústica contribueix a reduir les molèsties per a les comunitats residents i la flora i fauna d'algunes destinacions.
39	Nivell de contaminació per 100 ml (Enterococs intestinals, Escherichia coli)	ml contaminats/100ml d'aigües públiques (rius i mar)	El nivell de contaminació està relacionat amb la idoneïtat del tractament de les aigües residuals, el qual ha de minimitzar els possibles problemes mediambientals i sanitaris
40*	Taxa turística recaptada	Euros /any	Els euros recaptats amb la taxa turística proporciona informació sobre l'impacte econòmic que té el turisme per a la destinació

* L'indicador 40 no forma part del llistat SEIT, però s'ha considerat oportú afegir aquest indicador específic de Catalunya pel seu significat actual i així completar la base de dades.

INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

RESULTATS (1/3)

SEIT (Sistema Europeu d'Indicadors Turístics)

Destinació/Indicador	I13	I14	I15	I16	I17	I18	I19	I20	I21	I22	I23
Badalona	68,57	12,50	SD	SD	SD	52,55	SD	SD	5,05	SD	SD
Berga	68,57	18,18	95,24	SD	10.486,92	46,43	5,73	SD	8,59	SD	SD
Caldes de Montbui	68,57	75,00	100,00	SD	15.446,08	40,20	6,41	SD	7,09	SD	SD
Calella	68,57	28,57	95,74	65,40	160.758,11	28,56	8,40	SD	13,87	SD	SD
Cardona	68,57	30,00	100,00	SD	1.524,31	57,81	1,29	SD	7,85	SD	SD
Castellar de n'Hug	68,57	0,00	100,00	SD	709,00	46,43	6,30	SD	17,14	SD	SD
Castelldefels	68,57	0,00	98,89	57,40	90.500,76	45,57	5,70	SD	14,57	SD	SD
Granollers	68,57	0,00	100,00	SD	14.669,45	40,20	4,32	SD	5,25	SD	SD
Igualada	68,57	0,00	100,00	SD	2.743,51	53,50	3,14	SD	4,50	SD	SD
La Garriga	68,57	0,00	100,00	SD	2.079,56	40,20	2,92	SD	6,04	SD	SD
Malgrat de Mar	68,57	22,58	100,00	58,90	126.046,79	29,95	8,40	SD	9,91	SD	SD
Manresa	68,57	33,33	100,00	SD	8.554,70	57,81	5,43	SD	4,88	SD	SD
Mataró	68,57	0,00	100,00	SD	25.609,04	33,50	8,00	SD	6,32	SD	SD
Pineda de Mar	68,57	30,00	100,00	76,20	93.437,99	27,45	9,30	SD	14,36	SD	SD
Rupit i Pruit	68,57	20,00	100,00	SD	2.915,64	69,35	2,80	SD	32,41	SD	SD
Sabadell	68,57	11,11	100,00	SD	19.987,28	60,90	2,80	SD	6,05	SD	SD
Sant Cugat del Vallès	68,57	12,50	100,00	SD	16.386,69	60,90	2,80	SD	7,16	SD	SD
Sant Feliu de Llobregat	68,57	0,00	SD	SD	663,09	47,20	5,80	SD	4,32	SD	SD
Sant Sadurní d'Anoia	68,57	0,00	100,00	SD	371,53	53,58	3,62	SD	5,19	SD	SD
Santa Susanna	68,57	52,00	100,00	66,40	145.324,63	35,24	8,00	SD	48,28	SD	SD
Sitges	68,57	16,33	100,00	82,90	49.441,09	70,06	6,00	SD	23,03	SD	SD
Terrassa	68,57	20,00	98,93	SD	50.016,67	51,31	6,00	SD	4,47	SD	SD
Vic	68,57	16,67	99,27	SD	5.268,08	77,31	4,67	SD	5,06	SD	SD
Vilafranca del Penedès	68,57	0,00	100,00	SD	3.270,42	52,83	3,77	SD	5,92	SD	SD
Vilanova i la Geltrú	68,57	18,18	100,00	62,20	46.999,98	37,78	7,40	SD	8,32	SD	SD
Alt Penedès	68,57	4,26	100,00	SD	19.550,73	53,58	6,40	SD	5,02	SD	SD
Anoia	68,57	13,51	100,00	SD	13.717,86	53,50	4,12	SD	5,05	SD	SD
Bages	68,57	15,38	100,00	SD	26.836,42	57,81	3,95	SD	4,90	SD	SD
Baix Llobregat	68,57	3,49	99,55	54,00	271.331,85	47,18	5,80	SD	6,82	SD	SD
Berguedà	68,57	6,80	99,57	SD	52.481,64	46,43	6,01	SD	8,76	SD	SD
Garraf	68,57	16,44	99,38	72,10	108.560,01	52,88	6,70	SD	11,51	SD	SD
Maresme	68,57	19,51	98,84	66,00	598.016,48	33,53	8,00	SD	8,36	SD	SD
Osona	68,57	12,37	99,32	SD	77.022,90	69,35	4,33	SD	4,70	SD	SD
Vallès Occidental	68,57	11,11	99,09	52,10	79.636,92	60,90	2,80	SD	4,82	SD	SD
Vallès Oriental	68,57	15,97	99,08	57,50	49.751,46	40,20	3,60	SD	4,75	SD	SD

SD: Sense Dades

INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

RESULTATS (2/3)

SEIT (Sistema Europeu d'Indicadors Turístics)

Destinació/Indicador	I24	I25	I26	I27	I28	I29	I30	I31	I32
Badalona	23,73	47,05	25,00	33,33	57,14	SD	SD	SD	448,63
Berga	132,30	SD	36,36	11,11	57,14	89,30	234,12	SD	506,27
Caldes de Montbui	168,44	SD	50,00	12,50	57,14	78,90	815,47	SD	488,07
Calella	1.250,31	SD	63,27	75,00	57,14	42,80	1.585,90	SD	691,64
Cardona	283,25	SD	50,00	0,00	57,14	83,50	875,97	SD	487,45
Castellar de n'Hug	813,02	SD	22,22	20,00	57,14	89,30	255,67	SD	577,81
Castelldefels	303,65	SD	88,89	6,25	57,14	49,60	1.468,08	SD	601,50
Granollers	68,15	SD	80,00	16,67	57,14	78,90	811,17	SD	451,76
Igualada	26,87	SD	66,67	33,33	57,14	83,60	585,63	SD	404,79
La Garriga	54,89	SD	50,00	9,09	57,14	78,90	817,40	SD	538,29
Malgrat de Mar	979,07	SD	74,19	37,50	57,14	43,20	1.419,90	SD	767,17
Manresa	24,81	SD	55,56	11,11	57,14	83,50	855,22	SD	401,27
Mataró	30,95	SD	100,00	27,78	57,14	45,20	1.211,15	SD	529,51
Pineda de Mar	461,18	SD	80,00	0,00	57,14	53,20	1.460,77	SD	661,23
Rupit i Pruit	4.235,80	SD	30,00	0,00	57,14	82,70	638,57	SD	595,21
Sabadell	20,26	51,92	55,56	22,22	57,14	44,40	1.029,71	SD	465,25
Sant Cugat del Vallès	40,05	SD	75,00	0,00	57,14	44,40	1.028,65	SD	490,07
Sant Feliu de Llobregat	3,13	SD	100,00	0,00	57,14	54,80	1.584,07	SD	398,92
Sant Sadurní d'Anoia	9,77	SD	33,33	6,17	57,14	78,60	895,49	SD	476,25
Santa Susanna	6.552,72	SD	80,00	22,22	57,14	33,60	1.467,30	SD	1.917,25
Sitges	337,42	SD	85,71	36,11	57,14	25,50	1.824,71	SD	767,78
Terrassa	46,50	56,46	70,00	50,00	57,14	46,80	1.047,42	SD	383,00
Vic	32,51	SD	33,33	13,33	57,14	80,00	785,23	SD	467,00
Vilafranca del Penedès	26,75	SD	42,86	7,69	57,14	84,40	504,51	SD	524,08
Vilanova i la Geltrú	114,26	SD	100,00	43,48	57,14	59,30	1.117,23	SD	525,32
Alt Penedès	34,52	SD	21,28	-	57,14	78,60	900,00	SD	512,22
Anoia	33,75	SD	22,97	-	57,14	83,60	585,63	SD	537,66
Bages	43,89	SD	29,06	-	57,14	83,50	855,22	SD	445,36
Baix Llobregat	69,33	SD	76,74	-	57,14	54,80	1.584,07	SD	469,78
Berguedà	258,54	SD	28,16	-	57,14	89,30	234,12	SD	483,37
Garraf	133,54	SD	80,82	-	57,14	45,00	886,99	SD	595,66
Maresme	205,22	SD	65,37	-	57,14	45,20	1.211,15	SD	590,65
Osona	137,81	SD	29,38	-	57,14	82,70	620,71	SD	431,06
Vallès Occidental	18,91	SD	68,52	-	57,14	44,40	1.029,71	SD	439,44
Vallès Oriental	47,55	SD	41,18	-	57,14	78,90	811,17	SD	488,03

INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

RESULTATS (3/3)

SEIT (Sistema Europeu d'Indicadors Turístics)

Destinació/Indicador	I33	I34	I35	I36	I37	I38	I39	I40*
Badalona	34,52	100,00	SD	SD	18,52	No	76,69	62.722,54
Berga	25,23	100,00	SD	SD	4,47	No	SD	14.536,09
Caldes de Montbui	38,41	100,00	SD	SD	0,00	No	SD	17.060,40
Calella	47,99	100,00	SD	SD	0,00	SD	59,58	597.297,21
Cardona	41,72	100,00	SD	SD	2,10	No	SD	25.138,35
Castellar de n'Hug	30,13	100,00	SD	SD	82,86	No	SD	629,61
Castelldefels	32,74	100,00	SD	SD	14,77	Sí	52,44	220.250,92
Granollers	34,88	100,00	SD	SD	0,00	No	SD	25.408,80
Igualada	27,79	100,00	SD	SD	0,00	No	SD	90.737,39
La Garriga	23,74	100,00	SD	SD	29,60	No	SD	4.103,82
Malgrat de Mar	42,47	100,00	SD	SD	0,00	Sí	54,25	326.401,58
Manresa	38,80	100,00	SD	SD	0,00	No	SD	10.589,70
Mataró	39,42	100,00	SD	SD	0,00	SD	81,66	92.205,62
Pineda de Mar	29,15	100,00	SD	SD	10,16	No	32,83	284.771,00
Rupit i Pruit	69,17	0,00	SD	SD	57,30	No	SD	4.524,73
Sabadell	35,48	100,00	SD	SD	0,00	No	SD	103.365,91
Sant Cugat del Vallès	42,80	100,00	SD	SD	38,86	No	SD	121.318,21
Sant Feliu de Llobregat	39,51	100,00	SD	SD	47,87	No	SD	709,20
Sant Sadurní d'Anoia	83,30	100,00	SD	SD	0,00	No	SD	586,76
Santa Susanna	30,21	100,00	SD	SD	0,03	No	96,50	752.361,67
Sitges	33,41	100,00	SD	SD	70,96	Sí	56,38	481.302,21
Terrassa	33,42	100,00	SD	SD	10,91	No	SD	47.129,31
Vic	47,32	100,00	SD	SD	0,00	No	SD	42.663,47
Vilafranca del Penedès	34,24	100,00	SD	SD	0,00	No	SD	10.261,58
Vilanova i la Geltrú	35,20	100,00	SD	SD	17,76	No	27,69	131.614,65
Alt Penedès	37,17	-	SD	SD	21,05	No	SD	21.115,39
Anoia	19,47	-	SD	SD	14,58	No	SD	17.371,32
Bages	41,01	-	SD	SD	12,81	Sí	SD	108.177,78
Baix Llobregat	37,90	-	SD	SD	28,89	Sí	58,11	933.816,54
Berguedà	27,76	-	SD	SD	31,94	No	26,75	62.847,34
Garraf	36,51	-	SD	SD	45,25	No	40,40	628.524,61
Maresme	43,93	-	SD	SD	19,15	No	74,82	3.386.155,64
Osona	56,30	-	SD	SD	21,79	No	37,88	102.458,72
Vallès Occidental	37,48	-	SD	SD	25,05	No	SD	518.922,85
Vallès Oriental	38,06	-	SD	SD	34,40	No	SD	230.245,06

* L'indicador 40 no forma part del llistat SEIT, però s'ha considerat oportú afegir aquest indicador específic de Catalunya pel seu significat actual i així completar la base de dades.

INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

ANÀLISI

Anàlisi del SEIT (Sistema Europeu d'Indicadors Turístics)

Sobre les fonts d'informació

El Sistema Europeu d'Indicadors Turístics (SEIT) és una eina dissenyada i pensada des de la Comissió Europea per a ser aplicable en els països membres. Les diverses realitats turístiques de les destinacions d'Europa i, sobretot, la disparitat en la recollida de dades i generació d'estadístiques dels països determina que els indicadors no siguin sempre aplicables. En el cas de la província de Barcelona hi ha 5 indicadors que no s'han pogut calcular:

- Indicador 20 Taxa d'ocupació en allotjaments turístics comercialitzables al mes
- Indicador 22 Percentatge d'empreses turístiques inspeccionades per la seguretat contra incendis en l'últim any
- Indicador 23 Percentatge d'empreses turístiques que prenen mesures per adquirir béns i serveis locals, sostenibles i justos
- Indicador 31 Percentatge d'empreses turístiques que participen en programes de mitigació del canvi climàtic (compensació de CO2, reducció de consum, etc) i respostes i accions d'adaptació
- Indicador 35 Consum d'aigua per turista i nit en comparació amb consum general d'aigua de la població per persona i nit
- Indicador 36 Consum d'energia per turista i nit en comparació amb consum general d'energia de la població per persona i nit

Actualment no hi ha cap organisme/institució que generi les dades necessàries per al càlcul d'aquests indicadors. Només l'indicador 20 disposa de dades aproximades però no al nivell territorial requerit (municipi i comarca). Pel que fa als indicadors 22, 23 i 31, la primera dificultat suposa definir què es considera una "empresa turística" ja que la naturalesa transversal del turisme pot incloure molts tipus d'empreses. El mateix passa amb els indicadors 35 i 36, doncs el consum de recursos per part del turista és difícil de quantificar considerant que la seva activitat repercuteix (o s'hauria de comptabilitzar) des de molts sectors. A més a més, l'única manera d'obtenir una informació tan concreta com la requerida és a través d'una enquesta específica.

Val a dir que aquests indicadors no es van descartar des del principi sinó que es va intentar obtenir les dades necessàries a través del disseny i tramesa d'una enquesta on-line adreçada als allotjaments turístics. Malauradament la mostra que va respondre a l'enquesta no era prou significativa com per a considerar-la representativa. Del total de 1.858 enquestes que es van enviar a establiments d'allotjament turístic comercialitzable (hotels, càmpings i turisme rural) de tota la província de Barcelona, només vam tenir resposta de 72; i d'aquestes únicament 20 eren d'algun dels municipis que són objecte d'estudi.

Resultats: els municipis

En relació als resultats obtinguts (recollits de manera sintetitzada en les taules estadístiques precedents), aquells indicadors relatius a la gestió de destinacions (Secció A) determinen que més de la meitat de les destinacions (68%) disposen d'algun tipus de planificació turística. Cal dir, però, que en els darrers anys alguns municipis han substituït el tradicional pla de turisme (formalitzat amb caràcter plurianual) per un pla o full d'accions anual que guia les decisions sobre turisme. També s'observa en els darrers anys la incorporació del "pla de turisme" en el pla global o integral com a instrument de disseny i planificació del model de futur del municipi. D'altra banda, es registra un elevat grau de satisfacció dels turistes que visiten les destinacions. Tanmateix en l'àmbit ambiental queda camí per recorre ja que els establiments turístics certificats encara representen un baix percentatge del total (la majoria de les destinacions tenen menys d'un 20% dels allotjaments certificats), i els esforços que les destinacions fan per a millorar la seva sostenibilitat no són gaire percebuts pels turistes i, per tant, no suposen un valor afegit a l'experiència.

Els indicadors de valor econòmic (Secció B) constaten una diferenciació clara entre les destinacions segons àmbit geogràfic on s'ubiquen. Els municipis de litoral registren un volum de pernотacions notablement superior que els d'interior o muntanya,

INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

ANÀLISI

Anàlisi del SEIT (Sistema Europeu d'Indicadors Turístics)

així com una estada més llarga (especialment aquells amb un model de desenvolupament turístic de sol i platja tradicional: Pineda de Mar, Calella, Malgrat de Mar o Santa Susanna). Alhora aquestes mateixes destinacions tenen un percentatge de persones ocupades en el sector turístic considerable, al voltant del 10-20%. Malgrat aquestes bones dades econòmiques, també són les que tenen una despesa diària per turista menor, fruit del model de desenvolupament turístic que els caracteritza.

Els indicadors d'impacte social i cultural (Secció C) identifiquen una massificació turística (volum de turistes respecte residents) significativa en els municipis de litoral i de muntanya. A l'interior, en canvi, la pressió turística és notablement menor. Pel que fa a l'accessibilitat de les destinacions, la majoria disposen de més de la meitat dels seus allotjaments amb habitacions adaptades per a persones amb discapacitat. Tot i això, els atractius per a visitants no són tan accessibles i, de fet, hi ha destinacions que no en tenen cap d'adaptat. Finalment, el 57% de les destinacions analitzades disposa d'algun instrument de protecció cultural, cosa que ha de contribuir a la protecció d'aquells elements patrimonials que esdevenen factors diferencials i identitaris d'una destinació.

Els indicadors d'impacte ambiental (Secció D) permeten caracteritzar les destinacions turístiques de l'àrea metropolitana i les més properes a aquesta àrea com les que tenen una bona comunicació amb transport públic i, en conseqüència, són les que requereixen menys del vehicle privat per arribar-hi. Aquesta millor accessibilitat i proximitat a la capital també determina, però, que hi arribin més turistes estrangers i, per tant, que siguin a la vegada les que registren un major quilometratge per arribar a la destinació. Pel que fa a la producció de residus, les destinacions de naturalesa més urbana són les més eficients, és a dir, les que generen menys residus per habitant, mentre que els municipis turístics de litoral (turisme de sol i platja tradicional) són els que en produeixen més. La majoria de les destinacions registren taxes d'entre el 20-40% de residus reciclats.

En relació a la contaminació lumínica i acústica, s'ha constatat que en la immensa majoria de les destinacions no es disposa de polítiques per a la seva minimització en el sector turístic. Tanmateix, aquest tipus de contaminació sovint està regulada per ordenances generals que, tot i no ser específiques de turisme, l'acaben regulant.

En quant a la qualitat de l'aigua, tots els municipis (excepte Rupit i Pruit) tracten les aigües residuals com a mínim a nivell secundari, cosa que minimitza l'impacte mediambiental i sanitari en el moment de la descàrrega. D'altra banda, també es recull el nivell de contaminació de les aigües de bany als municipis de litoral, identificant a Santa Susanna, Mataró i Badalona com aquelles amb més mala qualitat.

La conservació de la biodiversitat en les destinacions s'ha aproximat a partir del percentatge de superfície protegida (PEIN), essent els municipis de muntanya (Castellar de n'Hug i Rupit i Pruit), juntament amb el de litoral (Sitges), els que tenen més territori inclòs en alguna figura de protecció. En el cas de les destinacions de muntanya, una menor pressió urbanística respecte altres zones més poblades així com les seves qualitats biogeogràfiques afavoreixen la preservació d'àmbits d'interès natural. Mentre que en el cas d'altres destinacions més urbanes, com Sitges, Sant Feliu de Llobregat o Sant Cugat del Vallès, la superfície protegida es vincula més a la necessitat de protegir espais més amenaçats/pressionats.

Finalment, s'ha afegit un indicador addicional al Sistema Europeu d'Indicadors Turístics (SEIT). Es tracta de la Taxa turística, pel seu valor actual i interpretatiu dels processos de consum turístic al territori. Els ingressos generats per aquesta taxa han estat substancialment superiors en els municipis turístics de litoral, on la capacitat d'allotjament i l'afluència turística és major i, per tant, també el potencial recaptatori. Val a dir que hi ha molta diferència entre les destinacions que més recaptin (Santa Susanna: 752.361,67 euros) i les que menys (Sant Sadurní d'Anoia: 586,76 euros).

INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

ANÀLISI

Anàlisi del SEIT (Sistema Europeu d'Indicadors Turístics)

L'anàlisi dels indicadors de valor econòmic (Secció B) permet avaluar trets del flux turístic i del significat del turisme en el sistema productiu. Pel que fa a la primera qüestió, l'indicador 17 reflecteix el número de pernoctacions de turistes per mes de cada destinació i els valors posen de manifest els forts contrastos entre destinacions. L'amplitud dels valors es prou evident: des dels casos de Calella amb 160.000 pernoctacions/mes, Santa Susanna amb 145.000 o Malgrat de Mar amb 126.000 fins a les 371 pernoctacions/mes de Sant Sadurní d'Anoia, les 663 de Sant Feliu de Guíxols o les 700 pernoctacions/mes de Castellar de n'Hug. Darrera d'aquestes xifres hi ha evidentment la dimensió de la oferta d'allotjament turístic de cada destinació i, en definitiva, el caràcter turístic o no del municipi, en cada cas.

Pel que fa a l'indicador 19, sobre l'estada mitjana del turistes (nits), també s'observa una amplitud marcada entre els valors dels municipis. Les destinacions que superen els 8 dies d'estada mitjana són Pineda de Mar (9,30), Calella (8,40) i Santa Susanna (8), mentre que a Cardona només és de 1,19; a La Garriga 2,92; i 2,8 a Rupit i Pruit, Sabadell i Sant Cugat.

L'indicador 21 sobre el percentatge d'ocupació en el sector turístic respecte al total d'ocupació mostra valors també molt contrastats. Els municipis més "turístics" (els que tenen un major percentatge de població activa ocupada al sector turístic sobre al total) són: Santa Susanna (48,23%), Sitges (23,03%), Castellar de n'Hug (17,14%) i Calella (13,87%). Els que tenen menys, entre el 4 i el 5%, són Terrassa, Manresa, Igualada, Sant Feliu de Llobregat i Badalona (5,05%), en definitiva els nuclis urbans més grans.

Resultats: les comarques

En les primeres línies d'aquest text s'ha fet menció a que, per la limitació de les dades, hi ha 5 indicadors que no s'han pogut calcular per la totalitat de la mostra analitzada (35 destinacions, entre municipis i comarques). Aquest indicadors són el 20, 22, 23, 31, 35 i 36. Però en el cas de les comarques hi ha dos indicadors més que no s'han treballat per la disfunció entre les unitats espacials d'anàlisi (comarca) i la disponibilitat de la informació a aquest nivell espacial. Tal com es pot observar en els corresponents taules estadístiques són els indicadors 27 (Percentatge d'atractius per visitants que siguin accessibles a persones amb discapacitat i/o participació en programes d'accessibilitat) i el 34 (Percentatge d'aigües residuals tractades com a mínim a niell secundari abans de la descàrrega).

Les taules recullen informació sintetitzada que permet tenir una radiografia i comparar els valors dels indicadors entre comarques. Pel que fa als resultats dels indicadors relatius a la gestió de destinacions (Secció A) determinen que més de la meitat de les destinacions (68%) disposen d'algun tipus de planificació turística (valor mitjà del conjunt de tota la mostra). D'altra banda, tal com succeeix a nivell municipal, s'observa un elevat grau de satisfacció dels turistes que visiten les comarques, essent el Maresme amb el 98,84% e valor més baix i a tres comarques (Alt Penedès, Anoia i Bages) la satisfacció és del 100%.

Els indicadors de valor econòmic (Secció B) constaten una marcada amplitud entre els valors de les distintes comarques, ja que mostren les diferències evidents entre les comarques turístiques i les no turístiques. El número de pernoctacions és prou eloqüent: mentre que el Maresme té més de mig milió de pernoctacions/mes, a l'Anoia aquesta xifra és de només 13.751 pernoctacions/mes. Aquests contrastos també s'observen en altres indicadors (despesa mitjana, població ocupada en el sector turístic respecte al total, etc.).

Dels resultats dels indicadors d'impacte social i cultural (Secció C) destaquen els contrastos en dos indicadors: en el número de turistes per cada cent habitants i d'altra banda en el percentatge d'allotjament turístics amb habitacions adaptades per a persones discapacitades. Finalment, dels indicadors d'impacte ambiental (Secció D), els resultats sobre el volum de residus gene-

INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

ANÀLISI

Anàlisi del SEIT (Sistema Europeu d'Indicadors Turístics)

rats (Kg per habitant) mostra uns valors comarcals sense una lògica aparent: els valors màxims corresponen a Osona (56) i el Maresme (44) mentre que els valors mínims es donen a l'Anoia (19,47) i el Berguedà (27,76). Pel que fa a la taxa turística, la seva distribució per comarques reflecteix, sense dubte, dos variables que defineixen el caràcter turístic i al seva dinàmica: la capacitat d'allotjament turístic i el flux d'afluència (grau d'ocupació dels allotjaments). Sobresurt el Maresme, amb més de tres milions d'euros, i a distància li segueix el Baix Llobregat (més de 900.000 euros). Les comarques amb menys recaptació són l'Anoia (17.331 euros), l'Alt Penedès (21.115) i el Berguedà (62.847 euros).

INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

VALORACIONS

Valoracions per a millorar la sostenibilitat de les destinacions

La principal limitació en l'aplicació del sistema d'indicadors és la disponibilitat, qualitat i suficiència de les dades. Per aquest motiu qualsevol millora en la recopilació d'informació i producció d'estadística suposarà una millora en el càlcul dels indicadors i, per tant, en la gestió turística de la destinació. En aquest sentit és cabdal aconseguir la col·laboració dels empresaris turístics en la recollida de dades, fent-los partícips de la utilitat dels resultats i visibilitzant-ne un retorn tangible i clar.

També cal tenir en compte la importància d'actualitzar el càlcul dels indicadors periòdicament per a garantir l'objectiu de ser una eina útil per als gestors turístics. Els resultats generats proporcionen informació de la situació en un moment donat, per tant una "primera radiografia" de l'estat de la sostenibilitat en les destinacions per l'any 2014. Però cal poder estudiar-ne l'evolució per a identificar tendències i avaluar la idoneïtat de les accions, estratègies o planificacions turístiques que es duguin a terme.

En aquest context de càlcul periòdic d'indicadors, és important identificar-ne aquells que tenen més recorregut i/o que pel seu caràcter més global en relació a la sostenibilitat se'ls hi ha de parar especial atenció. Tot seguit se'n comenten els més rellevants.

L'Indicador 14 Percentatge d'establiments d'allotjament turístic en la destinació amb una certificació voluntària/etiquetatge de mesures ambientals/qualitat i/o RSE indica la voluntat dels agents turístics per millorar la gestió ambiental i responsabilitat social en les seves instal·lacions. Aquest indicador suposa la racionalització en l'ús de recursos i minimització de residus en els allotjaments turístics i alhora vetlla per la qualitat en el servei de clients i treballadors. A escala empresarial obtenir aquest tipus de certificació voluntària suposa una certa conscienciació per a contribuir a la sostenibilitat en general. A la llum dels resultats, encara hi ha molt marge per a millorar aquest indicador, i en el context turístic actual aquest tipus de certificació pot atreure un nou segment de la demanda.

L'Indicador 18 Despesa diària per turista defineix l'eficiència econòmica de la destinació i és un indicador clàssic de la sostenibilitat econòmica. Tanmateix, la millora en la qualitat de la destinació, tant en les activitats com en el seu entorn, és un aspecte que a la llarga pot contribuir a atreure a un perfil de turista de més poder adquisitiu i, per tant, a incrementar el valor d'aquest indicador. És important fer-ne un seguiment sobretot en les destinacions de litoral, a on s'ha constatat la necessitat de millora en aquest indicador.

Els Indicadors 26 i 27 (Indicador 26 Percentatge d'allotjament comercial amb habitacions adaptades per a persones amb discapacitat i/o que participin en programes d'accessibilitat / Indicador 27 Percentatge d'atractius per visitants que siguin accessibles a persones amb discapacitat i/o participació en programes d'accessibilitat) permeten aproximar si la destinació promou un model de turisme inclusiu. Tot i que en els casos d'estudi la proporció d'allotjaments i atractius accessibles és significativa, encara queda camí per recorre i de fet el valor desitjable seria el 100%. Cal tenir en compte també que el turisme per discapacitats és un mercat amb molt de potencial que encara està poc explotat i sistematitzat. Alguns estudis indiquen que només a Europa hi ha més de 50 milions de turistes discapacitats amb possibilitats de viatjar, i a més aquest turista acostuma a fer-ho acompanyat (perfil multiclient). Així doncs, es tracta d'un segment de la demanda que pot ser altament lucratiu i que sovint no requereix d'una elevada inversió pel condicionament d'instal·lacions i recursos.

Els indicadors 32, 33, 35 i 36 (Indicador 32 Volum de residus generats, Indicador 33 Volum de residus reciclats, Indicador 35 Consum d'aigua per turista i nit en comparació amb consum general d'aigua de la població per persona i nit, Indicador 36 Consum d'energia per turista i nit en comparació amb consum general d'energia de la població per persona i nit) són els que poden

INFORME DEL SEIT PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

VALORACIONS

Valoracions per a millorar la sostenibilitat de les destinacions

sintetitzar més clarament l'impacte ambiental del model de consum de recursos en les destinacions. Tanmateix, el consum d'aigua i energia no s'ha pogut calcular per les limitacions de les fonts d'informació, però caldria vetllar per obtenir les dades necessàries en un futur. D'altra banda, el volum de residus i reciclatge són dos indicadors que encara tenen marge per a millorar-se, fent les destinacions més eficients en el consum i responsables en la separació i recuperació de materials.

Algunes mesures concretes que es poden promoure per a millorar el SEIT com a eina, i la sostenibilitat en general, són:

- Conscienciar al sector turístic de la importància de promoure un turisme sostenible, a partir de campanyes de comunicació, tallers, cursos, etc. Fer especial èmfasi en la promoció de la certificació ambiental i l'accessibilitat d'instal·lacions i espais.
- Potenciar xarxes de turisme sostenible que facilitin l'intercanvi de bones pràctiques i indueixin a sinèrgies positives entre els diferents proveïdors del sector turístic.
- Fer visibles els esforços realitzats per les empreses turístiques en l'àmbit de la sostenibilitat a través d'una base de dades pública/guia que les promoció i faciliti l'accés a serveis turístics sostenibles al turista.